

Õiguskantsler

Teie nr

Meie 07.04.2015 nr 6-1/150406/1501503

**Vastus pöördumisele
Kohtutäituri olemus ja tegevuse õiguslik alus**

Austatud

Pöördusite õiguskantsleri poole avaldusega, milles leiate, et Eesti kohtutäituril [] ei ole õigust Teie vara arvelt täitemenetluse käigus nõuet täita, kuna peate kohtutäiturit füüsilisest isikust ettevõtjaks (FIE-ks), kellega Teil puudub igasugune lepinguline suhe.

Tutvusin Teie pöördumiste ja neile juurde lisatud dokumentidega ning võin Teie pahameelt mõista. Asun siiski seisukohale, et ma ei nõustu Teie seisukohaga kohtutäituri olemusest ja pädevuse puudumisest Teie suhtes täitemenetluse läbiviimisel, vaid leian, et Eestis kehtivatest seadustest tulenevalt on kohtutäituril õigus rakendada nõude täitmiseks kõiki meetmeid, mida näeb ette täitemenetluse seadustik, sh pangakonto arestimist ja vara müüki enampakkumise teel.

Selgitan, et seisukoht, mille kohaselt on kohtutäituri näol tegemist füüsilisest isikust ettevõtjaga, ei ole õige.

Eestis kehtiva [kohtutäituri seaduse](#) § 4 lg 5 kohaselt käsitatakse kohtutäiturit füüsilisest isikust ettevõtjana üksnes raamatupidamislikus kontekstis tema asjaajamisel riigiga. Oma ametitegevuses kohtutäiturina, ehk suhtes kohtutäitur - täitemenetluse võlgnik, on ta väga selgelt ja üheselt avaliku võimu esindaja, tinglikult võrreldav ametiisikuga. Sellest tulenevalt saab kohtutäitur tegutseda otse seadusest tuleneva õiguse alusel ning ilma Teie pöördumises käsitletud kohtutäituri ja täitemenetluse võlgniku vahelise lepingulise suhteta.

Sama seaduse § 2 lg 1 ja § 9 kohaselt peab kohtutäitur avalik-õiguslikku ametit enda nimel ja vastutusel vaba elukutsena ning vastutab oma ametitegevuse käigus süüliselt tekitatud kahju eest riigivastutuse seaduses sätestatud alustel ja ulatuses (mitte kui eraisik või eraettevõtja oma lepinguliste kohustuste täitmisel, vaid kui avaliku võimu esindaja). Kohtutäitur ei ole küll riigiametnik, kuid ta täidab eraisikuna talle seadusega antud avalik-õiguslikke ülesandeid. Tema tegevus on reguleeritud avaliku õiguse normidega ning ta tegutseb avalik-õiguslikes suhtes, kasutades talle riigi poolt antud võimuvolitusi ja teostades ülesannet täites riigivõimu. Võib ka öelda, et kohtutäitur on kui isemajandava haldusorganina tegutsev avalik-õiguslik ametiisik.

Erinevalt kahe võrdse eraisiku vahelisest lepinguvabaduse ja poolte võrdsuse põhimõttest on avaliku võimu esindaja alati teatud mõttes jõupositsioonil – selline pädevus tuleneb otse

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

seadustest. Kohtutäitur saab talle seadusega antud õiguse ja volituse piires kohustada isikuid teatud viisil käituma sõltumata nende tahtest või nõusolekust (vastates Teie küsimusele – jah, kohtutäitur saab käsutada Teie vara ilma Teie loata). Seetõttu ei ole õige Teie avalduses esitatud käsitus selle kohta, et kohtutäitur tegutseb ebaseaduslikult. Kordan, et kohtutäitur tegutseb talle seadusega antud pädevuse alusel lähtudes mitte eraõiguse, vaid avaliku õiguse põhimõtetest ja nõuetest. See tähendab, et kohtutäituril suisa puudub [kohtutäituri seaduse](#) ja [täitemenetluse seadustiku](#) sõnaselgetest nõuetest ja piirangutest tulenevalt võimalus tegutseda täitemenetluse käigus kui tavapärane eraettevõtja. Seadused kohustavad kohtutäiturit talle esitatud nõuet täitma ning annavad võimaluse vajadusel võlgnikku täitmiseks sundida või siis täita nõue võlgniku eest või asemel tema vara arvel. Konkreetselt Teie pöördumisega seonduvalt tuleneb kohtutäituri õigus arestida nt pangakonto täitemenetluse seadustiku §-st 115,¹ ning seada keelumärke majale sama seaduse §-st 142.

Täitemenetluses kehtib põhimõte, et seadused kohustavad täitemenetluse võlgnikku täitemenetlust ja kohtutäituri tegevust n.ö taluma. Sellise õiguse ja ühtlasi ka kohustuse on kohtutäituritele andnud Riigikogu eelnimetatud seadustega. Need seadused kehtivad automaatselt kõikide täitemenetluse võlgnike suhtes. Just täitemenetluse seadustik on see, mis näeb ette nii võlgniku kohustused kui ka õigused, sh dokumentide kättetoimetamise kohustuse, võlgniku õiguste ja huvide kahjustamise keelu, võlgniku õiguste kaitsmise võimalused (vt §-d 217 ja 218) ning ka kohtutäituri vastutuse. Sama seadus näeb sõnaselgelt ette ka selle, milliseid tõendeid ja asjaolusid saab kohtutäitur võlgnikule n-ö vastutulekul arvesse võtta, sj ei saa kohtutäitur arvestada Teie pöördumises viidatud UCC dokumenti 2012096074. Samuti ei saa ta lähtuda ei Teie ega kellegi teise kehtestatud hinnakirjast, vaid ta on seotud nende tasudega, mida näeb täpselt ette kohtutäituri seadus.

Kogu täitemenetluse ja kohtutäiturite teema kontekstis tuleb silmas pidada, et täitemenetluse suur ning samas ka üks ja ainus eesmärk ongi kohustuse või nõude tegelik ja tõhus täitmine. Samuti tuleb silmas pidada, et täitemenetlus asub nn vaidluse lõpus ning piirdub ainult teatud asutuse, organi või ka kohtu sisulise lahendi täitmisega. Kuni täitemenetluseni on võlgnikul võimalik kohustust vabatahtlikult täita ehk täitemenetlust vältida. Kolmandaks tuleb arvestada, et täitemenetluses enam vaidluse sisulise lahendamisega üldse ei tegeleta, vaid toimub nn formaliseeritud menetlus, kus kohtutäitur viib ellu täitedokumendis sisalduva kohustuse. Seda tehes kontrollib kohtutäitur üksnes seda, kas täitmiseks esitatud dokument vastab formaalselt seaduse nõuetele ning viib selles sisalduva kohustuse täitemenetluse seadustiku tingimusi ja korda arvestades täide – see on ühtlasi tema kohustus.

Eelkirjeldatud seisukohti arvestades ei saa ma nõustuda Teie avalduses kirjeldatud käsitlustega, mille kohaselt ei saa kohtutäitur täitemenetluse käigus Teie pangakontot ja Teile kuuluvat maja arestida. Juhul, kui tegemist on õiguspärase ja jõustunud nõudega, mis on kohtutäiturile esitatud nõuetekohaselt, siis on kohtutäitur kohustatud tegema seadustes ettenähtu piires kõik võimaliku, et nõue saaks täidetud.

¹ [Täitemenetluse seadustik](#)

§ 115. Sissenõude pööramine võlgniku kontole

(1) Sissenõude võib pöörata võlgniku kontole. Krediidiasutus väljastab kohtutäiturile infot konto olemasolu või selle puudumise kohta.

(2) Konto arestitakse arestimisakti alusel selles näidatud ulatuses. Kontrol olev raha kantakse vastavalt arestimisaktile arestitud ulatuses üle kohtutäituri ametialasele arvelduskontole, välja arvatud juhul, kui täitedokumendiks on muu kui lapsele kohtumenetluse ajal elatise maksmise nõude kohta tehtud hagi tagamise määrus. Kui arestimise hetkel ei ole võlgniku kontrol arestimisaktis näidatud ulatuses raha, loetakse puudujäävas osas arestituks ka pärast arestimise hetke kontole laekuvad summad. Pärast arestimise hetke kontole laekuvad summad kantakse üle kohtutäituri ametialasele arvelduskontole kuni arestimisakti täitmiseni.

[---] *Vt ka teisi selle paragrahvi norme.*

Lõpetuseks märgin, et kuigi suure tõenäosusega ei jää Te minu vastusega rahule ega nõustu eeltoodud seisukohtadega, kinnitan, et suhtusin Teie pöördumisse täie tõsidusega. Täitemenetluse võlgnike õigused ja huvid on olulised ning kaalun põhjalikult igas pöördumises kirjeldatud probleemi.

Ühtlasi teatan, et lõpetan Teie avalduses kirjeldatud probleemide edasise uurimise.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Teadmiseks: - kohtutäituri abi
- Kohtutäiturite ja Pankrotihaldurite Koda (info@kpkoda.ee)